

ECHO

ABVV

De nieuwsbrief van de Federale en
Intergewestelijke studiediensten van het ABVV

verschijnt niet in juli en augustus

V.U.: Jean-Marie De Baene • Hoogstraat 42, 1000 Brussel

Afgiftekantoor: Brussel X

inhoud

Nummer 4, april 2021

■ Economie

Raden spreken zich uit over structurele hervormingen in Plan voor Herstel en Veerkracht

■ Ondernemingen

Sneltests in bedrijven

■ Sociaal beleid

Arbeidshof: 'versterkte degressiviteit strijdig met standstill-beginsel'

■ Sociale ombuds

Nieuw luik in zaak-Plessers

■ Echo regio Brussel

Toekomstige organisatie Brusselse gezondheidszorg

■ Echo regio Vlaanderen

Innovereer de innovatie

■ Echo regio Wallonië

Armoede is niet onvermijdelijk

■ Europa & Internationale relaties

Cacaobarometer volgt armoedespoor

Verdrag EU-MERCOSUR: economische gevolgen bij schending IAO-normen

ECHO download:

www.abvv.be/publicaties

ECHO per mail:

echo@abvv.be

Kijken bij de burens

Het is leerrijk eens over het muurtje te kijken. Dat geldt voor de politiek, maar ook voor het sociaal overleg. Ook al moet je voorzichtig zijn bij het vergelijken met prestaties in het buitenland want achter de cijfers gaat soms een andere realiteit schuil. In het mooi Engels heet dat 'benchmarking'. Het Europees Vakbondsinstituut (EVI), het onderzoeksinstituut van het Europees Vakverbond, publiceerde zopas haar jaarlijkse 'Benchmarking Working Europe 2020' met een schat aan sociaal- economische informatie en duiding. Aangezien we in IPA-discussie zitten staan we stil bij enkele cijfers over de lonen en de minimumlonen.

Het rapport bevat vergelijkingen over nominale en reële lonen. Die laatste zijn interessanter om zich te krijgen op de koopkrachtevolutie. Welnu, in 2020 gingen de reële lonen in ons land met 2 procent achteruit ten opzichte van het jaar voordien; een grotere achteruitgang dan de lonen in Duitsland. Bovendien gingen de reële lonen erop vooruit in Nederland en zelfs gevoelig in Frankrijk. Dat ligt in lijn met de vaststellingen in vorige EVI-rapporten. Onze lonen boeren achteruit ten opzichte van de lonen bij onze belangrijkste handelspartners, waarmee we vergeleken worden in het kader van de loonnormwet. Het is een 'mooie' illustratie van het loonmatigende effect van die wet van '96. Het toont aan dat de onderhandelingsmarges door de kunstgrepen in die wet steeds te laag liggen. Ondanks de corrigerende werking van ons indexmechanisme zijn we finaal slechter af.

Het minimumloon dan. We zitten nog steeds in de kopgroep, maar verliezen ook hier terrein. Met onze €9,85 per uur liggen we achter op Nederland (€10,14) en Frankrijk (€10,15). We liggen net iets voor op Duitsland (€9,35), maar Duitsland, dat pas laat het wettelijk minimumloon invoerde, is aan een remonte bezig. Als de regering het advies van de Mindestlohnkommission volgt – en dat is meestal zo – dan zullen de minimumlonen met sprongen om de zes maanden klimmen tot €10,45 op 1 juli 2022, wat een stijging is van 11,8%. Ook de waarde van het minimumloon hangt niet alleen af van haar 'zichtwaarde' maar vooral van haar niveau ten opzichte van de nationale loonstructuur. De verhouding tot het gemiddelde loon of tot het mediaanloon is daarbij van belang. Net als Nederland en Duitsland zitten we op een 47% van het mediaanloon. Veel lager dan Frankrijk dat net boven de 60% van het mediaanloon uitkomt. Het is daarmee het enige land in onze vergelijking dat een behoorlijk niveau haalt.

Weer niet zo'n fraai resultaat, al moeten we er wel aan toevoegen dat een meer volledige vergelijking ook rekening moet houden met de sectorale minima die worden afgesproken. Positief is dan weer dat het percentage werknemers met lage lonen (minder dan 2/3 van het mediaanloon) bij ons met 6% van alle voltijdse werknemers aan de lage kant ligt. Dat geldt volgens het EVI-rapport voor veel landen met een hoge dekkingsgraad van collectief overleg. (Inter)sectoraal overleg beperkt met andere woorden de omvang van lage-lonentewerkstelling.

Moraal van het vergelijkingsverhaal: onze lonen moeten omhoog. De minimumlonen zijn aan een inhaalbeweging toe. En als men de lage lonen een dienst wil bewijzen, dan moet het sectorniveau zijn ding kunnen doen. Zo eenvoudig is het.

www.abvv.be

NL - FR: Cette lettre d'information est aussi disponible en français www.fgtb.be/publications

Symposium 'Re-integratie werkt!'

Dit symposium wordt georganiseerd door de Universiteit Gent, in samenwerking met het UZ Gent, de VDAB, de GTB en het RIZIV. Het zal via videoconferentie plaatsvinden op 29 april 2021 van 9.30 uur tot 15 uur. Er zullen ronde tafels worden gehouden om ervaringen uit te wisselen tussen 'certified disability management professionals' enerzijds en 'klanten' anderzijds. Professor M. Reneman (Universiteit van Groningen) geeft uitleg over disability management en dr. G. Mylle (arbeidsarts bij IDEWE) heeft het over re-integratie.

Er staan ook tussenkomsten van de ministers Hilde Crevits en Frank Vandenbroucke op het programma. In de namiddag zijn er enkele interactieve workshops over de evaluatie van de functionele capaciteiten en over re-integratie in de praktijk.

Inschrijven (€60) kan via www.ugent.be > Agenda

ECONOMIE

Raden spreken zich uit over structurele hervormingen in Plan voor Herstel en Veerkracht

Na een eerste initiatiefadvies over het onderdeel investeringen van het ontwerp van Plan voor Herstel en Veerkracht (PHV), beslisten de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven, de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling en de Nationale Arbeidsraad zich uit te spreken over het ontwerp van hervormingen.

Allereerst stelden de raden vast dat de geplande hervormingen die op federaal niveau worden voorzien, beperkt blijven tot een letterlijke overname van bepaalde passages uit het regeerakkoord, zonder dat deze verder concreet worden ingevuld, noch naar inhoud, noch naar specifieke timing.

In dit advies analyseerden de raden de zes assen van het ontwerp van het PHV door te wijzen op en commentaar te geven bij:

- ontbrekende hervormingen in het ontwerp (met een onderscheid tussen de hervormingen die nochtans in het regeerakkoord staan en diegene die er niet in staan) die de raden er graag vermeld hadden gezien,
- hervormingen die in het ontwerp van PHV zijn opgenomen.

Voor sommige assen konden ze constructieve commentaar geven, maar voor andere (voornamelijk as 5 over productiviteit) moesten de raden zich beperken tot het letterlijk overnemen van de passages van het regeerakkoord over geplande hervormingen aangezien de strekkingen tussen de verschillende gesprekspartners binnen de raden tot op heden en binnen de korte termijn van dit initiatiefadvies onverzoenbaar waren.

Verzoek tot vermelding van sociale en milieuclausules

Van de belangrijke lessen uit dit advies onderstrepen we dat de drie raden benadrukten dat de transitie naar een duurzamer economisch model de integratie van clausules met betrekking tot de naleving van het sociaal recht en het arbeidsrecht, en tegelijkertijd ook de mogelijkheid van ethische en milieuclausules vergt. Ze baseerden zich hiervoor op een initiatief van de bijzondere commissie voor het Bouwbedrijf van de CRB. In dit advies lezen we het volgende:

“De transitie naar een duurzame economie vraagt niet enkel aandacht voor de aanbodzijde [...] Het is tevens belangrijk dat er voldoende vraag is naar duurzame producten en diensten. Ook hier heeft de publieke sector een belangrijke rol te spelen, onder meer via overheidsopdrachten (bv. met aandacht voor energie-efficiëntie, circulariteit...). De

overheid biedt immers niet alleen een omvangrijke afzetmarkt, maar heeft ook een belangrijke voorbeeldfunctie.

Het is belangrijk dat dit instrument het industrieel beleid ondersteunt en, meer in het algemeen, dat het ingezet wordt om zoveel mogelijk waarde te creëren voor de Belgische samenleving en economie. Publieke aanbestedingen moeten ook voldoende toegankelijk zijn voor kmo's en vzw's (van het type MaatWerkBedrijven (MWB), Leerwerkplaats, ...).

Als we willen dat de geplande investeringen in het kader van het Plan voor herstel en veerkracht een multiplicatoreffect creëren voor de economie van ons land en de Belgische werkgelegenheid en de ambitieuze klimaatdoelstellingen mee helpen bereiken, is het volgens de Raden dan ook cruciaal dat er maatregelen worden genomen zodat de overheidsopdrachten de lokale activiteit en de werkgelegenheid zo goed mogelijk en op een duurzame manier ondersteunen. Dat kan door gebruik te maken van gepaste gunningscriteria en -procedures:

- Clausules over de naleving van de sociale en arbeidswetgeving opnemen in het bestek om illegale praktijken die tot sociale dumping leiden tegen te gaan;

- Eventueel aanvullende clausules (ethische, sociale of milieuclausules) opnemen in het bestek, op voorwaarde dat ze oneerlijke concurrentie mee helpen bestrijden en een reëel positief effect hebben op de bedrijfsactiviteit en de werkgelegenheid in België.”

In een eerste fase zijn deze aanbevelingen voornamelijk bedoeld voor overheidsopdrachten, maar ze houden ook een belangrijke vooruitgang in op vlak van de erkenning door ALLE gesprekspartners dat de sociale en milieudimensies bij een rechtvaardige transitie naar een duurzame economie primeren.

Een ander belangrijk punt voor de opvolging van het PHV is dat de raden sterk aandringen op de noodzaak om de hervormingen door te voeren in nauw overleg met de sociale gesprekspartners en de andere stakeholders.

Het advies is beschikbaar op de websites van de drie raden.

christophe.quintard@abvv.be

■ ONDERNEMINGEN

Sneltests in bedrijven

De Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het Werk (HRPBW) bracht op 23 maart 2021 een advies uit op verzoek van het Coronacommissariaat. Het doel is om de epidemie onder controle te krijgen en met alle beschikbare middelen een derde golf te vermijden.

De HRPBW definieerde daarom het kader voor het gebruik van sneltests en stelde op eigen initiatief specifieke richtlijnen voor die volgens de HRPBW essentieel zijn voor het gebruik van zelftests en zelfafnames door werknemers.

Sneltests zijn één van de instrumenten om de verspreiding van het coronavirus te voorkomen, maar ze stellen de bedrijven natuurlijk niet vrij van hun verplichtingen op vlak van dynamische risicoanalyses en de ontwikkeling van preventiemaatregelen. Ook de quarantaineregels moeten nog steeds gerespecteerd worden.

Een sneltest vereist de afname van een diep of oppervlakkig naso- of oropharyngeaal staal met behulp van een wissel en geeft binnen de vijftien minuten een resultaat. De gevoeligheid is aanvaardbaar indien de test goed wordt uitgevoerd, maar is minder goed dan die van een PCR-test. Als een werknemer positief is, maar met een relatief lage virale lading, zal de test negatief zijn, terwijl de werknemer nochtans wel drager is van het virus en dus anderen kan besmetten. De persoonlijke beschermingsmaatregelen moeten dus altijd nauwgezet worden gerespecteerd en de diensten voor arbeidsgeneeskunde moeten de werknemers correct informeren over de redenen voor het uitvoeren van de tests, alsook over de interpretatie van de resultaten.

Telewerk blijft de voornaamste preventiemaatregel: telewerkers worden niet blootgesteld aan het virus in het kader van hun beroepsactiviteiten. Voor werknemers die op de werkvloer aanwezig moeten zijn, mogen sneltests worden gebruikt, maar dan **alleen voor laagrisicocontacten** en wanneer de arbeidsarts vindt dat een sneltest noodzakelijk is om **een cluster te controleren of te beheersen**. De arbeidsarts bepaalt welke werknemers deze test moeten ondergaan, hoe vaak en voor hoelang.

Het gebruik van sneltests buiten een cluster is ook mogelijk in ondernemingen. De arbeidsarts neemt die beslissing op basis van het profiel van het bedrijf, de aard van

de activiteiten, de hoge viruscirculatie in de regio en in overleg met de werkgever en met respect voor het sociaal overleg. De arts bepaalt de gebruiksduur en de frequentie van de sneltests voor bepaalde werknemers in de onderneming naargelang van het aantal contacten per dag, de variatie en de duur van deze contacten, de mate waarin het bewaren van de fysieke afstand haalbaar is, de kwaliteit van de ventilatie, de fysieke werklust, de risico's verbonden aan de verplaatsingen met het openbaar vervoer, de mate waarin de preventiemaatregelen kunnen worden nageleefd, werknemers die samenwonen (in voorkomend geval) en de vaccinatiegraad van de werknemers van de onderneming.

De tests kunnen alleen worden besteld door de arbeidsarts, en kunnen uitsluitend uitgevoerd worden door de arbeidsarts of een van zijn (verpleegkundige) assistenten. De resultaten worden rechtstreeks aan hen meegedeeld. Het respect voor de vertrouwelijkheid van medische gegevens moet worden gewaarborgd. De werkgever mag de testresultaten niet ontvangen en het staat de werknemers vrij om al dan niet in te stemmen met de sneltest. Er mag geen dwang worden uitgeoefend.

Als er geen sprake is van een cluster, komt het RIZIV niet tussen voor de terugbetaling van de sneltest. De kosten voor de verstrekte arbeidsgeneeskundige zorgen worden aan het bedrijf gefactureerd. Er zijn geen kosten ten laste van de werknemer.

De zelftests die in voor het publiek opengestelde apotheken worden verkocht, zijn dezelfde antigene sneltests, maar het verschil is dat de testresultaten door de burger zelf worden gelezen en geanalyseerd. Ze worden dus gebruikt buiten het hierboven beschreven kader (vastgelegd door het Koninklijk Besluit van 5 januari 2021, dat betrekking heeft op de versterkte rol van de arbeidsarts in de strijd tegen het coronavirus).

caroline.verdoot@abvv.be

Klein verlet (omstandigheidsverlof) voor pleegouders?

De minister van Werk richtte aan de NAR een adviesaanvraag over het toekennen van omstandigheidsverlof (klein verlet) aan pleegouders. De minister formuleerde zelf geen concrete voorstellen.

Tijdens de tweede commissievergadering werden vertegenwoordigers van de pleegzorgsector gehoord. Zij verduidelijkten dat het om een beperkte groep gaat en er vooral vraag is voor klein verlet bij langdurige pleegzorg (meer dan een jaar) maar ook als de pleegkinderen al uit het huis zijn.

De besprekingen worden in de NAR voortgezet en de werkgeversbank is, nadat ze dit wilden onderbrengen bij de grote hervorming van de verlofstelsels, dan toch bereid om de besprekingen te voeren en naar een oplossing te zoeken.

Voor de vakbonden ligt de focus op de bescherming van een zo groot mogelijke groep. Vaak is er een duurzame band tussen pleegouder en pleegkind ontstaan en dan is het ook maar meer dan logisch dat bij belangrijke familiegebeurtenissen deze pleegband op dezelfde lijn wordt geplaatst als een bloedband of aanverwantschap.

Niettemin is dit geen eenvoudige discussie: er moet immers gezocht worden naar hoe men een duurzaam pleegouderschap kan bewijzen als men niet meer samenwoont, bijvoorbeeld bij het huwelijk van het pleegkind nadat het de woning heeft verlaten of na 18 jaar als het pleegouderschap stopt omdat het kind meerderjarig is.

Advies NAR en CRB over voorstel-pandemiewet komt niet onverwacht voor

Op een gemeenschappelijke raadzitting van de NAR en CRB van 30 maart 2021 werd uit eigen beweging het advies nr. 2.209 aangenomen over het voorontwerp van wet over maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie ('Pandemiewet').

Ondanks een heel productieve samenwerking van de sociale gesprekspartners sinds het begin van de coronacrisis (denk aan cao's 147, 148, 149 en meerdere adviezen, o.a. advies 2.187) houdt het wetsvoorstel geen rekening met de rol van de sociale gesprekspartners als actoren op het terrein en evenmin met hun adviserende rol. De NAR en de CRB benadrukken dat ze betrokken moeten worden voor wat betreft de sociale en economische gevolgen van de maatregelen die zouden worden genomen.

Het advies 2.209 sluit nauw aan bij de kritische opmerkingen van het Federaal Instituut Mensenrechten (advies 1/2021 van 10 maart 2021), de Gegevensbeschermingsautoriteit (advies 1/2021 van 10 maart 2021).

Het valt echter te vrezen dat de recente uitspraak van de Brusselse rechtbank van eerste aanleg een nieuwe impuls zou kunnen geven aan dit voorontwerp van wet. De rechter in kort geding vond dat de Belgische overheid onvoldoende wettelijke grondslag heeft voor het nemen van verregaande vrijheidsbeperkende coronamaatregelen en gaf 30 dagen om ze op te heffen.

Een wettelijk kader voor epidemische noodsituaties is dus wel nodig. Maar zoals Bart Sturtewagen het terecht heeft opgemerkt in zijn artikel in De Standaard van 1 april 2021: "Niet elke pandemiewet is beter dan geen wet."

■ SOCIAAL BELEID

Arbeidshof: "versterkte degressiviteit strijdig met standstill-beginsel"

In een arrest van 11 maart 2021 (2020/AL/255) stelt het Luikse arbeidshof dat de versterkte degressiviteit van de werkloosheidsuitkeringen zoals ingevoerd in 2012 strijdig is met het standstill-beginsel. Het veroordeelt de RVA tot betaling van de werkloosheidsuitkeringen zoals vóór de inwerkingtreding van de versterkte degressiviteit.

De zaak werd ingeleid door Mevrouw B., die in 1997 werd toegelaten tot werkloosheidsuitkeringen (op basis van tewerkstelling). Ze zoekt actief naar werk en haar zoekgedrag wordt positief geëvalueerd. Op 1 november 2012 treedt de versterkte degressiviteit in werking. Hierdoor zal haar uitkering tussen 2013 en 2015 geleidelijk dalen van €43,22 tot het minimumbedrag van €36,66 per dag. B. gaat hiermee niet akkoord en eist voor de arbeidsrechtbank werkloosheidsuitkeringen zonder degressiviteit vanaf 1 november 2013. De arbeidsrechtbank (vonnis 27 april 2020) wijst haar eis af als ongegrond en bevestigt de beslissing van de RVA. B. tekent beroep aan. Ze stelt dat het standstill-beginsel is geschonden en dat ze in de armoede wordt geduwd. Ze toont aan dat ze financieel ondersteund moet worden door haar ouders.

Het arbeidshof verwijst naar de bestaande rechtsleer en rechtspraak m.b.t. het standstill-beginsel. Het stelt vast dat de beslissing tot invoering van de versterkte degressiviteit onvoldoende is gemotiveerd. Er is ook geen afweging gemaakt tussen de doelstellingen en de achteruitgang in sociale bescherming van de betrokkenen, noch is er ooit een evaluatie gebeurd. Het hof stelt verder dat elke vermindering van uitkeringen een significante achteruitgang in sociale bescherming vormt, gezien men morrelt aan de bestaansmiddelen van een kwetsbare groep. Deze achteruitgang wordt niet gecompenseerd door de iets hogere uitkeringen in de eerste maanden werkloosheid, en wordt evenmin geneutraliseerd door een betere begeleiding naar werk. Het hof stelt dus vast dat er een significante achteruitgang is in de bescherming van de betrokkene zonder dat dit verantwoord is vanuit een doelstelling van algemeen belang. Het beslist om de bestreden bepaling buiten toepassing te laten en veroordeelt de RVA tot betaling van werkloosheidsuitkeringen volgens de reglementering zoals van toepassing vóór de inwerkingtreding van de versterkte degressiviteit.

In dit arrest beslist het hof om de versterkte degressiviteit niet toe te passen in de voorliggende zaak. De bewuste bepalingen zijn dus niet vernietigd en blijven voorlopig van toepassing voor andere uitkeringsgerechtigden. De uitspraak is bovendien gebaseerd op het standstill-beginsel, en is dus hoofdzakelijk relevant voor uitkeringsgerechtigden die zowel vóór als na de reglementaire wijzigingen van 2012 uitkeringen ontvingen. In veel gevallen zullen zij de herziening van hun uitkering vandaag niet meer kunnen aanvechten.

Uiteraard heeft een dergelijk arrest wel gezag en kan het ingeroepen worden in gelijkaardige rechtszaken. Nog belangrijker is dat dit zeker niet het eerste of enige arrest is dat de onredelijke verstrengingen van de werkloosheidsreglementering in 2012 ongrondwettelijk verklaart. Denk maar aan de verschillende arresten m.b.t. de beperking in de tijd van inschakelingsuitkeringen. Een sociale herziening van deze reglementering dringt zich steeds meer op.

astrid.thienpont@abvv.be

■ SOCIALE OMBUDS

Nieuw luik in zaak-Plessers

Op 24 maart 2021 sprak het Arbeidshof Antwerpen afdeling Hasselt een nieuw arrest uit in de zaak-Plessers. Het veroordeelde de Belgische staat tot een schadevergoeding van duizend euro wegens het verlies van mevrouw Plessers van een kans op tewerkstelling bij de verkrijger (PREFACO NV) in het kader van de gerechtelijke reorganisatie door overdracht onder gerechtelijk gezag (GROG).

Dit arrest komt als vervolg op het beroemde 'arrest-Plessers' van het Hof van Justitie van 16 mei 2019. Daarin stelt het HvJ vast dat de Belgische staat de bepalingen van de Richtlijn 2001/23/EG heeft geschonden door een niet correcte omzetting van deze richtlijn. De bestreden wetsbepaling (art. 61 WCO - thans art. XX.86 §3 WER) bevat een keuzerecht waarmee de verkrijger kan kiezen welke werknemers hij al dan niet zal overnemen.

Naar aanleiding van de uitspraak van het HvJ vorderde mevrouw Plessers schadevergoeding van de Belgische staat op grond van de buitencontractuele aansprakelijkheid. Na een omstandige analyse van de doctrine van

staatsaansprakelijkheid kwam het Arbeidshof tot de conclusie dat de staat inderdaad in de fout is gegaan waardoor mevrouw Plessers schade heeft geleden.

De geleden schade heeft het Arbeidshof geklasseerd als verloren kans van mevrouw Plessers op tewerkstelling bij de verkrijger. De rechterlijke instantie vond echter deze kans vrij klein: op grond van de conclusie van de overnemer vond het Hof dat de verkrijger deze niet-overname zou hebben kunnen rechtvaardigen als de voorafgaande motivering verplicht was geweest naar het Belgisch recht. Om die redenen werd de schadevergoeding geraamd op duizend euro.

Dit arrest bevat een uitgewerkte uiteenzetting van het staatsaansprakelijkheidsregime en is een belangrijk precedent zowel voor de soortgelijke zaken (niet-overname bij GROG) als in andere gevallen wanneer de omzetting van de Europese richtlijnen niet correct is verlopen.

anna.makhova@abvv.be

■ ECHO REGIO BRUSSEL

Toekomstige organisatie Brusselse gezondheidszorg

Naar aanleiding van het chaotische beheer van de gezondheidszorg, staat er nu een nieuwe staatsvorming op de politieke agenda rond de organisatie van de gezondheidszorg. Volgens sommige analisten is het duidelijk geworden dat de institutionele wildgroei een beperking van het Brusselse model vormt. In het licht van de besprekingen die hierover binnen het ABVV gepland zijn, nam het Uitvoerend Bureau van ABVV Brussel een standpunt in op basis van de werkzaamheden van zijn werkgroep rond sociale zaken en gezondheid.

De voorkeursoptie van het ABVV, namelijk de herfederalisering van de gezondheidszorg, lijkt onrealistisch, al was het maar omdat dit zou leiden tot de ontmanteling van de nieuwe gewestelijke regelingen die nog maar net in Brussel zijn ingevoerd n.a.v. de zesde staatsvorming (Iriscaire en de diensten van het Verenigd College). Bijgevolg kan er gekeken worden naar de opties die tot doel hebben de verankering van de gezondheidszorg in de sociale zekerheid te consolideren en de ziekenhuisnetwerken te herschikken. Deze twee opties moeten grondiger onder de loep

worden genomen, rekening houdend met de Brusselse karakteristieken. Ook zou het wenselijk zijn om de rol van de ziekenfondsen te versterken wanneer het gaat over informatieverstrekking, begeleiding en financiering van individuele zorgtrajecten. Aan de andere kant moeten met name volgende zaken worden vermeden:

- een heropflakking van de communautaire conflicten door gewesten en gemeenschappen te betrekken bij het algemene beheer van de sociale zekerheid, ten nadele van het kleinste gewest (Brussel);
- een beperking van de vrije keuze van de arts en de verplichting om subregionale zorgzones in Brussel te definiëren;
- een commercialisering van de verzekeraarbaarheid als gevolg van het feit dat ziekenfondsen een beroep zouden moeten doen op privéverzekeringen om noden te dekken die niet door de sociale zekerheid worden gedekt (hospitalisatieverzekering, tandverzekering, enzovoort).

eric.buysens@abvv.be

Vaccinatieverlof is een feit

De wet die klein verlet toekent bij vaccinatie tegen het coronavirus, is op 9 april in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd. Nu kan een werknemer dus vaccinatieverlof opnemen om zich tijdens de werkuren zonder loonverlies te laten vaccineren.

De werknemer heeft dit recht gedurende de tijd die nodig is voor de vaccinatie en moet de werkgever vooraf verwittigen. Vermits de wet geen minimumtermijn van verwittiging vereist, kan het vaccinatieverlof ook worden gebruikt wanneer de werknemer op een reservelijst staat en tijdens de werkuren wordt opgeroepen. De werknemer brengt dan de werkgever op de hoogte vooraleer hij het werk effectief verlaat.

Het klein verlet voor vaccinatie tegen het coronavirus kan worden opgenomen tot 31 december 2021, maar deze regeling kan bij koninklijk besluit worden verlengd tot 30 juni 2022.

Bron: Wet van 28 maart 2021 houdende toekenning van een recht op klein verlet voor werknemers met het oog op het toegediend krijgen van een vaccin ter bescherming tegen het coronavirus COVID-19, BS 9 april 2021.

Rondetafelconferentie tegen racisme start op 29 april

Veertig jaar na de goedkeuring van de wet tegen racisme en xenofobie, blijven discriminatie en racisme onze samenleving nog steeds teisteren. Het Brussels parlement besloot de kwestie aan te pakken met een Rondetafelconferentie tegen alle vormen van racisme. De verenigingen die bevoegd zijn voor de strijd tegen racisme, de overheidsinstanties en deskundigen debatteren over de situatie in het Brussels gewest en over mogelijke oplossingen om, op lange termijn, een gewestelijk plan ter bestrijding van racisme te ontwikkelen.

Nieuw op ABVV- Experten

De groeipijnen in het Groeipakket

De eerste evaluatie van de twee jaar oude Vlaamse kinderbijslag is er. Helaas kijkt die niet naar de groeipijnen.

In Vlaanderen spreken we sinds 1 januari 2019 niet meer over kinderbijslag maar over het Groeipakket. Een gevolg van de zesde staatshervorming waardoor bevoegdheden en budgetten voor gezinsbijslagen werden overgeheveld naar de deelregeringen. Sindsdien is Vlaanderen dus verantwoordelijk voor de uitbetaling van ongeveer 3,9 miljard euro aan kinderbijslag voor 1,6 miljoen kinderen, ofwel bijna 900.000 gezinnen. Dit maakt van het Groeipakket één van de belangrijkste beleidsmiddelen in de strijd tegen kindarmoede.

Vlaanderen had twee jaar geleden dus een unieke kans om een nieuw kinderbijslagsysteem op poten te zetten. Een kans om het kinderbijslagsysteem eenvoudiger, gericht en eerlijker te maken. Want, zo blijkt uit onderzoek van het Centrum voor Sociaal Beleid, ondanks de robuustheid van het vroegere systeem (tijdens crisisperiodes bleef deze tak van de sociale zekerheid vaak buiten schot) werden de uitgekeerde bedragen steeds minder toereikend om de minimale kosten en behoeften van kinderen op te vangen. Heeft de Vlaamse regering die kans gegrepen?

Een evaluatie, ingeschreven in het regeerakkoord 2019-2024 door de huidige Vlaamse regering, moest hierover duidelijkheid verschaffen. Is die evaluatie werkelijk de heilige graal en zijn de fundamenten van het Groeipakket daadwerkelijk zo sterk dat er geen structurele aanpassingen meer moeten gebeuren? Wij doorploegden het 162 pagina's tellende evaluatierapport, maar bleven teleurgesteld achter.

Lees de volledige blog van Ayoubi Benali op www.abvv-experten.be

■ ECHO REGIO VLAANDEREN

Innoveer de innovatie

Sinds de publicatie in 2016 van “De ondernemende staat” van de Italiaans-Amerikaanse econome Marianna Mazzucato is missiegedreven innovatiebeleid het buzz-begrip in economenland. Samengevat: plaats de overheid terug centraal in economie en samenleving. De overheid is niet het probleem, maar de oplossing, en dus mag de overheid best wat meer op haar strepen staan en meer sturend zijn. Hoe juist deze academische stelling was, bleek afgelopen jaar: zonder de overheid leefden we na de doortocht van corona op een economisch en sociaal kerkhof. Deze ondersteunende overheidshand moet de komende jaren echter ook een sturende overheidshand worden. Enter het missiegedreven innovatiebeleid: de overheid moet haar innovatiebeleid meer richten op maatschappelijke uitdagingen, zoals klimaatverandering, energie of vergrijzing. Niet enkel innovatie bottom-up ondersteunen, maar ook top-down richting geven. Minder de nadruk -leggen op nieuwe technologieën of vernieuwing die enkel van bedrijven komt, en meer zelf sturend bepalen welke innovatie waardevol is voor burger en maatschappij en welke niet.

Dit missiegedreven innovatiebeleid staat bij ons (en in vele buitenland) nog in de kinderschoenen, maar de Vlaamse overheid wil er wel werk van maken. Omdat een duidelijk handboek ontbreekt, publiceerden de sociale partners binnen de SERV een eigen rapport waarin aanbevelingen van internationale experts samengebracht werden met goede buitenlandse voorbeelden, zoals de Duitse ‘energiewende’.

Op basis van al deze huidige opgebouwde kennis en internationale inzichten, formuleert de SERV in haar rapport een aantal krijtlijnen waaraan dit beleid moet voldoen. Het klaverkje vijf van een succesvol missiegedreven innovatiebeleid bestaat volgens de SERV uit:

- meer burgerbetrokkenheid: om succesvol te zijn, hebben missies een groot maatschappelijk draagvlak nodig. Door naast de overheid, de ondernemingen en universiteiten ook ruimte te geven aan sociale bewegingen en burgerparticipatie.
- focus op welgekozen missies: laat innovatie niet zomaar over aan bedrijven, maar stel als overheid duidelijke prioriteiten. Wie op alles probeert te schieten, zal vooral veel missen.

- stem de ondersteunende instrumenten op maat af. ‘One size fits all’ werkt niet bij innovatie. Daarvoor zijn de diversiteit en complexiteit van de maatschappelijke uitdagingen te groot. Het vastleggen van de meest effectieve beleidsmix van ondersteunende instrumenten voor een missie is dus steeds maatwerk.
- verzeker de ondersteuning van een sterke, ambitieuze overheid: geen twijfelende overheid die om de haverklap van idee verandert omwille van kortetermijnbelangen, maar een krachtige en zelfverzekerde overheid die staat voor een integrale benadering, een langdurig engagement en continuïteit van de ondersteuning.
- maak werk van een monitoring- en evaluatiesysteem dat bijstellingen toelaat. Missies zijn gericht op de lange termijn. Een goede monitoring en evaluatie op maat is cruciaal om te zorgen dat het einddoel bereikt wordt.

Na vele jaren in het verdoemhoekje gezeten te hebben, wordt de overheid aangespoord om opnieuw in de cockpit plaats te nemen. Met het Europees herstellfonds en het Plan voor Herstel en Veerkracht zijn de middelen beschikbaar. Het is nu aan de regering(en) deze kans te grijpen en de juiste keuzes te maken.

Meer info op www.serv.be.

peter.hertog@vlaamsabvv.be

Armoede is niet onvermijdelijk

De gezondheids crisis heeft de sociale ongelijkheid aan het licht gebracht en nog versterkt. Massale tijdelijke werkloosheid, een te laag vergoedingspercentage, ontslagen, niet-vernieuwde precare contracten ... De sociale situatie was al dramatisch vóór de crisis en is er alleen nog op achteruitgegaan. Om dit te verhelpen bestaat er maar één oplossing:

de oorzaken van het kwaad bij de wortel aanpakken.

Rampzalige stand van zaken

De vaststelling is onherroepelijk: de precariteit is enorm toegenomen. Sinds 2009 is het aantal mensen met een leefloon met 67% gestegen. De stijging is zelfs nog sterker in Wallonië, waar dat aantal bijna is verdubbeld.

	Wallonië	Vlaanderen	Brussel	België
2009	40.916	24.943	25.351	91.211
2020	72.686	38.278	41.323	152.287
	+ 78%	+ 53%	+ 63%	+ 67%

Ook het risico op armoede of sociale uitsluiting (ARPE) is verontrustend, aangezien dit in België zowat één persoon op vijf treft. Deze indicator verhult echter grote verschillen tussen de gewesten. In Wallonië bevindt een kwart van de gezinnen zich in deze situatie, in Brussel ongeveer 40%.

Situatie geen toeval

De sterke toename van precariteit is geen toeval, maar is vooral het resultaat van een bewust beleid dat de verzwakking van de sociale zekerheid, stagnering van de lonen en precarisering van de arbeidsmarkt beoogt. De combinatie van deze verschillende beleidsdoelen heeft geleid tot een toename van het aantal uitsluitingen en weigeringen van werkloosheidsuitkeringen, een daling van de inkomsten van steeds meer werknemers, maar ook tot een enorme toename van deeltijdse arbeid, uitzendwerk en andere precare contracten ... Weinig gewaardeerde en slecht betaalde banen die ook grote gevolgen hebben op vlak van toegang tot rechten en tot de sociale zekerheid.

Dit fenomeen treft voornamelijk de jongeren, waarvan er sinds de doorvoering van de verschillende hervormingen van de inschakelingsuitkeringen tienduizenden geen bestaansmiddelen meer hebben en noodgedwongen een beroep moeten doen op familiale solidariteit of op het OCMW. Twee cijfers volstaan om de omvang van de ramp te kunnen inschatten. In 2011 telde België 105.663 gerechtigden van een inschakelingsuitkering, in 2020 waren er dat nog slechts 30.024.

Vrouwen harder getroffen

Gendergelijkheid is nog helemaal geen realiteit in België. Naast de loonongelijkheid, krijgen vrouwen eveneens te maken met structurele discriminatie op de arbeidsmarkt. Deze situatie zorgt ervoor dat vrouwen sociaal en economisch kwetsbaarder zijn. 54% van de gerechtigden van een leefloon zijn vrouwen. Dezelfde vaststelling gaat op voor het risico op armoede en sociale uitsluiting, dat 20% van de vrouwen treft, tegenover 18,9% bij mannen. De strijd voor echte gendergelijkheid is nu meer dan ooit aan de orde en moet transversaal doorheen het beleid in aanmerking worden genomen.

	Aandeel van vrouwen in de bevolking	Aandeel van vrouwen in de groep van leefloners
Brussel	51%	55%
Vlaanderen	50,5%	51,5%
Wallonië	51%	54%
België	50,7%	54%

Solidariteit tegen armoede

De situatie vergt een radicale koerswijziging. Er moet definitief een einde worden gesteld aan het stigmatiserend beleid dat de werknemers, de volksklassen, de zwaksten (zieken, werklozen, mensen zonder papieren, armen ...) in het vizier neemt. Een aanval op de armen heeft de armoede nog nooit doen afnemen. Integendeel, zo neemt uitsluiting al-

leen maar toe en boekt extreemrechts vooruitgang.

Armoede kan ook niet worden verholpen door liefdadigheid. Liefdadigheidsacties zijn altruïstisch en af en toe nuttig, maar tegen armoede bestaat slechts één echt duurzame remedie: de herverdeling van de rijkdom.

david.lannoy@cepag.be

Mededelingsblad van CEPAG

Wat leert Covid-19 ons over...

Ontdek de laatste 'En Lien' van CEPAG!

Een jaar na het begin van de eerste lockdown, leek het ons nuttig om eens te bekijken welke lessen we kunnen trekken uit die allesbehalve gewone periode.

'En lien' staat boordevol gevarieerde thema's en verzamelde de getuigenissen van verschillende personen over de vraag "Wat heb je geleerd of welke zaken werden opnieuw bevestigd na een jaar lang gezondheids crisis in het teken van het alom aanwezige beestje dat luistert naar de naam 'coronavirus'.

Downloaden kan via www.cepag.be/en-lien

Webinarcyclus

Covid-19 en werk

In het kader van het universitair getuigschrift in economische en sociale politiek (Certificat d'université en Politiques économiques et sociales), stellen CEPAG en de ULB een webinarcyclus voor rond Covid-19 en werk.

Afspraak online van 16 tot 18u:

- 29 april: Arbeidsmarkt en gezondheid in België

- 11 mei: Van een sociaaldemocratische staat naar een autoritaire staat. Van een openbare verzekering naar individuele verantwoordelijkheid

Info & inschrijvingen (gratis, maar wel verplicht): <https://formationcontinue.ulb.be/.../webinaires-travail>.

Contact: husci@ulb.be
02/650.45.80.

Volg het Waals ABVV op Facebook!

Aarzel niet om de pagina regelmatig te raadplegen, te liken en reacties te plaatsen.

Het Waals ABVV zit ook op Twitter en Instagram!

Wereldwijde oproep 'red levens en bescherm jobs'

De pandemie heeft al aan meer dan 2,8 miljoen mensen het leven gekost en honderden miljoenen banen in rook doen opgaan. Precarisering, armoede en ongelijkheid rijzen de pan uit. Er is sociale ongelijkheid in ieder land, maar ook tussen 'Noord' en 'Zuid'.

In deze context werd vanuit Brazilië een wereldwijde oproep gelanceerd t.a.v. vakbonden, sociale bewegingen en organisaties van het maatschappelijk middenveld om in het licht van de Wereldgezondheidsdag op 7 april te mobiliseren. Het is de bedoeling om te eisen dat regeringen en internationale instellingen optreden teneinde een universele en onmiddellijke toegang tot vaccins te waarborgen voor de hele wereldbevolking, maar ook om de patenten op vaccins op te schorten en om gecoördineerde maatregelen te nemen met het oog op waardig werk voor iedereen.

Net als tientallen andere organisaties van over de hele wereld, schaarde het ABVV zich van meet af aan achter deze wereldwijde oproep. Deze versterkt overigens ook andere initiatieven, zoals het Europese burgerinitiatief "Iedereen verdient bescherming tegen COVID-19. Geen winst op de pandemie."

<https://noprofitonpandemic.eu/nl/>

■ EUROPESE EN INTERNATIONALE RELATIES

Cacaobarometer volgt armoedespoor

2021 werd uitgeroepen tot het internationaal jaar voor de uitbanning van kinderarbeid. De IAO – die een hoofdrol speelt in dit mondiaal partnerschap – stelt zich optimistisch op door te benadrukken dat kinderarbeid de afgelopen tien jaar met 38% is afgenomen. De problematiek treft echter nog steeds 152 miljoen kinderen en het lijdt geen twijfel dat de COVID-19-pandemie de situatie aanzienlijk heeft verslechterd. Dat is in ieder geval de vaststelling die naar voren komt in de cacaobarometer 2020, waarvan ABVV-HORVAL en het ISVI partners zijn.

Door de coronacrisis nam de armoede onder de reeds kwetsbare bevolkingsgroepen toe, vooral bij de cacaoboeren. De crisis zou wel eens een stap terug kunnen betekenen voor de geboekte voortgang in de strijd tegen kinderarbeid. De sluiting van de scholen heeft de situatie ook verergerd en miljoenen kinderen werken om een bijdrage te leveren aan het gezinsinkomen. De pandemie heeft vrouwen, mannen en kinderen bovendien kwetsbaarder gemaakt voor uitbuiting.

Ondanks de voor de hand liggende gevolgen van de pandemie, is het nuttig om eraan te herinneren dat de gezondheids crisis gewoon een situatie aan het licht heeft gebracht die

al jarenlang verslechterde. Na twee decennia van mislukte interventies in de hele cacaosector, vechten de cacaoberoepsgemeenschappen nog steeds tegen de gevolgen van armoede, kinderarbeid en ontbossing. We weten bijvoorbeeld dat kinderarbeid nog steeds tussen de 1,5 en 2 miljoen kinderen in Ivoorkust en Ghana treft. Die twee landen zijn samen goed voor meer dan 60% van de internationale cacao-oogst. Dat is een stijging t.o.v. 2010, het jaar waarin Mars, Hershey, Nestlé en Cargill (de voornaamste multinationals in de sector) zich ertoe verbonden om de ergste vormen van kinderarbeid in hun toeleveringsketens in de regio tegen 2020 te verminderen met 70%. Deze cacaobarometer 2020 is dan ook een bijkomende oproep tot actie aan alle belanghebbenden.

Zie www.ifsi-isvi.be/publications

laurent.atsou@ifsi-isvi.be

Verdrag EU-MERCOSUR: economische gevolgen bij schending IAO-normen

De Europese Unie en de economische gemeenschap Mercosur (Paraguay, Uruguay, Brazilië en Argentinië) onderhandelden een handelsverdrag over goederen en diensten en over investeringsbescherming. Dat verdrag ligt nu ter bespreking voor met het oog op ratificering door het Europees parlement en de lidstaatparlementen.

Zoals bij elk verdrag zullen er ook hier 'winnaars' en 'verliezers' zijn. De Braziliaanse landbouwuitvoer en de Europese industriële uitvoer (o.m. van auto's) zullen erbij winnen.

Zal het verdrag duurzame ontwikkeling toelaten? Een rechtvaardige herverdeling van de rijkdommen van de 'winnende' sectoren? Solidariteitsmaatregelen voor de 'verliezende' bevolkingsgroepen? Een sociaal rechtvaardige ecologische transitie, indien Brazilië zou toetreden tot het Akkoord van Parijs? Zal het verdrag, dat werd onderhandeld met de regering-Bolsonaro – die de mensenrechten en sociale wetgeving aanvalt – zijn handelspartners (ook de Latijns-Amerikaanse) beschermen tegen sociale dumping?

Neen. Eens te meer wordt enkel het recht op winst van economische actoren beschermd via arbitragemechanismen en sancties wanneer die winst in het gedrang komt. De naleving van IAO-conventies, in het bijzonder die over de vrijheid van collectief onderhandelen, maar ook de specifieke conventies voor de landbouwsector of de inheemse bevolking, wordt hoogstens plechtig beloofd.

Het verdrag in zijn huidige vorm is onaanvaardbaar. In plaats van een voor interpretatie vatbare en juridisch rammelende verklaring, zou een bijkomend protocol de ratificering van de fundamentele IAO-normen dwingend moeten opleggen, en moeten sancties voorzien worden voor in geval de landen deze conventies schenden.

Deze elementen staan centraal in onze prioriteiten, wanneer we ons een oordeel willen vormen over de aanpak van de Europese Commissie, die druk in de weer lijkt om het verdrag 'ratificeerbaar' te maken.

thierry.aerts@abvv.be